

Đại học không phải con đường duy nhất: “Vào đời” có muôn lối để lựa chọn

ISSN: 2734-9195 08:25 09/10/2025

Con đường vào đời không có bản đồ chung cho tất cả. Đại học là một trong nhiều nẻo đường.

Tác giả: **Nguyễn Thúy Uyên** - Trường ĐH Thủ Đức

Trong thời đại kinh tế tri thức - công nghệ - đa ngành, rất nhiều bạn trẻ chọn học nghề, khởi nghiệp, hoặc làm việc ngay sau khi tốt nghiệp phổ thông. Họ đi những con đường khác nhưng không vì thế mà thua kém ai.

Theo báo cáo của Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp, năm 2024 có tới 35% học sinh THPT lựa chọn học nghề thay vì thi đại học, và tỷ lệ có việc làm sau đào tạo trong 6 tháng đầu năm đạt trên 85% ở nhiều ngành kỹ thuật, dịch vụ. Những số liệu này cho thấy xã hội đang dần cởi mở hơn với các lộ trình vào đời đa dạng. Điều quan trọng là mỗi bạn trẻ cần có cái nhìn đúng về giá trị bản thân, thay vì xem đổ - trượt đại học là chuẩn mực thành bại.

Ví dụ thực tiễn:

1. Ông Nguyễn Bá Dương - người thợ trở thành ông trùm ngành xây dựng. Ông bắt đầu bằng nghề thợ xây, rồi làm kỹ thuật tại công trường. Qua nhiều năm tích lũy kinh nghiệm, ông thành lập Công ty Cotecons - một trong những tập đoàn xây dựng hàng đầu Việt Nam. Từ đôi bàn tay trắng, ông đã biến ước mơ thành hiện thực nhờ tay nghề vững, tư duy thực tiễn và đạo đức làm nghề.

Thông điệp: Có thể chưa có bằng đại học nhưng cần đam mê và sự chuyên nghiệp vẫn có thể thành công.

2. Chef Võ Quốc - từ cậu học sinh không đỗ đại học trở thành “bếp trưởng quốc dân”. Võ Quốc chọn học nghề đầu bếp từ khi còn rất trẻ. Với tình yêu ẩm thực Việt và lòng kiên trì, anh trở thành bếp trưởng nổi tiếng, được mời làm cố vấn nhiều chương trình truyền hình như “MasterChef”, “Bếp chiến”,... Anh cũng được chọn làm bếp chính phục vụ APEC 2017 và nhiều sự kiện quốc tế.

Thông điệp: Đi theo đam mê với sự rèn luyện nghiêm túc có thể đưa bạn đến đỉnh cao.

3. Phạm Hữu Dư – học nghề công nghệ, kiếm hàng tỷ đồng từ lập trình web. Phạm Hữu Dư tự học lập trình tại trung tâm tin học. Sau vài năm đi làm, anh sáng lập blog hướng dẫn kiếm tiền online và trở thành freelancer nổi tiếng trong cộng đồng thiết kế web. Từ một học viên trung cấp, anh hiện là giảng viên kỹ thuật số có tiếng và chủ website thu hút hàng triệu lượt truy cập.

Thông điệp: Học nghề đúng hướng, đúng thị trường có thể tạo nên sự nghiệp vững vàng.

Hình ảnh chỉ mang tính chất minh họa (sưu tầm).

Sau mỗi kỳ thi đại học, cha mẹ hãy lắng nghe và đồng hành, không phải ra quyết định thay con. Nếu con muốn thi lại – hãy hỗ trợ. Nếu con muốn học nghề – hãy định hướng. Nếu con muốn làm một công việc như học nghề – hãy đồng hành.

Trong Kinh Thiệ Sinh (Sigalovāda Sutta) dạy rằng cha mẹ có năm bốn phận với con cái, trong đó có việc dạy điều thiện, hướng con chọn bạn tốt và nghề nghiệp chân chính. Tuyệt nhiên, không hề có chữ "áp đặt".

Một nghề phù hợp, một môi trường học tập tích cực và một tinh thần không bỏ cuộc – đó là món quà cha mẹ có thể trao cho con lúc này. Dù là học đại học, cao đẳng hay nghề, nếu thiếu nội lực, con đường nào rồi cũng sẽ bế tắc.

Không đỗ đại học không phải là thất bại. Đó chỉ là một khúc ngoặt – đôi khi cần thiết – để mỗi người nhìn lại khả năng, sở thích và hướng đi thực sự của mình. Có bạn học đại học vì... không biết làm gì khác. Có bạn học nghề vì đam mê kỹ thuật, ẩm thực, cơ khí, du lịch... Và họ sống hạnh phúc, thành công.

Từ góc nhìn Phật giáo, mỗi người có một "*ngiệp lực*" và "*duyên phận*" khác nhau. Trong Kinh Tăng Chi Bộ (Aṅguttara Nikāya) dạy rằng: "*Không nên so sánh mình với người khác. Ai đi con đường của mình với chính niệm, người ấy là bậc trí.*"

Phật giáo không đo giá trị con người chỉ bằng học vị hay tài sản, mà bằng tâm thức tỉnh giác, sống có đạo đức và biết yêu thương.

Bạn có thể học đại học, học nghề, tự học hay học qua trải nghiệm. Nhưng dù chọn con đường nào, hãy chọn "*người thầy*" và "*môi trường*" có thể giúp bạn trưởng thành.

Tác giả: **Nguyễn Thuý Uyên** - Trường ĐH Thủ Đức